

VODIČ ZA GRAĐANE

POTJERNICA I OBJAVA

Šta ti pojmovi znače, kada se koriste i ko ih izdaje – jednostavno objašnjenje postupka.

Pravni osnov: Zakon o krivičnom postupku Federacije BiH, članovi 445–449

Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona

UVOD

Dva pojma, dvije različite svrhe

Termini se često pominju u javnosti, ali se rijetko objašnjava šta zapravo znače.

Potjernica

TRAŽI SE OSOBA

Koristi se kada se osoba nalazi u bjekstvu: osumnjičeni ili optuženi, ali i osuđeni koji je pobjegao iz zatvora ili druge ustanove u kojoj izdržava kaznu ili zavodsku mjeru.

Objava

TRAŽE SE PODACI ILI PREDMETI

Koristi se kada su organu koji vodi postupak potrebna obavještenja o predmetima povezanim s krivičnim djelom, kada te predmete treba pronaći ili kada treba utvrditi identitet osobe ili pronađenog nepoznatog ljudskog tijela.

Važno razlikovati

Obje mjere propisuje Zakon o krivičnom postupku FBiH (čl. 445–449), ali imaju različite uvjete i različite svrhe. Posebno je i **traženje adrese**, blaža radnja, o kojoj govori sljedeća stranica.

ČLAN 445

Traženje adrese

Prvi korak kada se ne zna gdje osoba živi.

ČLAN 445 ZKP FBiH

Ako se ne zna **prebivalište ili boravište** osumnjičenog ili optuženog, a njegova adresa je po zakonu neophodna, tužitelj (u istrazi) ili sud (u postupku pred sudom) traži od policije da osobu potraži.

1

Adresa nije poznata

Prebivalište ili boravište osumnjičenog, odnosno optuženog nije poznato.

2

Zahtjev policiji

Tužitelj ili sud traži od policijskih organa da osobu potraže.

3

Obavještenje o adresi

Policija obavještava tužitelja, odnosno sud o adresi osobe.

Nije isto što i potjernica

Traženje adrese je radnja kojom se utvrđuje gdje se osoba nalazi, kako bi joj se mogao uputiti poziv ili dostaviti odluka. To ne znači da se osoba skriva niti da je u bjekstvu.

ČLAN 446

Kada se izdaje potjernica?

ČLAN 446 ZKP FBiH

Potjernica se može izdati u dva slučaja:

A Osumnjičeni ili optuženi u bjekstvu

Potrebno je da su ispunjena sva četiri uvjeta:

- krivični postupak je pokrenut protiv osobe
- djelo je takvo da se po zakonu može izreći kazna zatvora od **tri godine ili teža**
- osoba se nalazi u **bjekstvu**
- postoji naredba za dovođenje osobe ili rješenje o određivanju pritvora

B Bjekstvo osuđenog iz ustanove

Ako osuđeni pobjegne iz ustanove u kojoj izdržava kaznu ili zavodsku mjeru vezanu s lišenjem slobode, potjernica se izdaje **bez obzira na visinu kazne**.

Ko naređuje?

Slučaj A: izdavanje potjernice naređuje **sud**.
Slučaj B: naredbu izdaje **upravnik ustanove**.
Naredba se dostavlja policijskim organima radi izvršenja.

ČLAN 447

Objava

Kada se traže podaci, predmeti ili identitet osobe.

ČLAN 447 ZKP FBiH

Izdavanje objave naređuje se kada je potrebno:

Doći do podataka

Potrebna su obavještenja o pojedinim predmetima koji su povezani s krivičnim djelom.

Pronaći predmete

Predmete povezane s krivičnim djelom treba pronaći.

Utvrditi identitet

Utvrditi identitet nestale osobe ili pronađenog tijela, ako postoji osnovana sumnja da je do smrti, odnosno nestanka tih osoba došlo uslijed krivičnog djela.

Svrha objave je da se podaci ili obavještenja dostave **organu koji vodi postupak**.

Fotografije nestalih osoba i leševa

Policijski organi mogu objavljivati fotografije osoba čija su tijela pronađena ili nestalih osoba, ali **samo ako postoji osnovana sumnja** da je do smrti ili nestanka došlo usljed krivičnog djela.

ČLAN 449

Ko raspisuje potjernicu i objavu?

ČLAN 449 ZKP FBiH

1 **Sud naređuje**

Izdavanje potjernice ili objave naređuje sud (kod bjekstva osuđenog – upravnik ustanove).

2 **Policija raspisuje**

Potjernicu i objavu raspisuje nadležni policijski organ kojeg sud određuje u svakom pojedinom slučaju, odnosno ustanova iz koje je osoba pobjegla.

3 **Međunarodna potjernica**

Ako je vjerovatno da je tražena osoba u inostranstvu, nadležno ministarstvo Bosne i Hercegovine može raspisati međunarodnu potjernicu.

Ko je ko?

Naređuje – sud (ili upravnik ustanove).
Raspisuje – policijski organ.
Međunarodnu potjernicu – nadležno ministarstvo BiH.

ČLAN 448

Povlačenje potjernice ili objave

ČLAN 448 ZKP FBiH

Organ koji je naredio potjernicu ili objavu dužan je da je **odmah povuče** kada:

- se pronađe tražena osoba ili predmet
- nastupi zastarjelost krivičnog gonjenja ili izvršenja kazne
- postoje drugi razlozi zbog kojih potjernica ili objava više nije potrebna

Česta pitanja

Znači li potjernica da je osoba kriva?
Ne. Osumnjičeni i optuženi smatraju se nevinim dok se pravosnažnom presudom ne utvrdi suprotno.

Šta ako imam korisnu informaciju?
Obratite se najbližoj policijskoj stanici ili pozovite 122 ili tužilaštvu. Ne preduzimajte ništa na svoju ruku.

Može li se potjernica ukinuti?
Da. Mora se odmah povući kada prestane potreba za istom.

UKRATKO

Šta treba zapamtiti

- **Potjernicom se** traži osoba u bjekstvu, dok se **objavom** traže podaci, predmeti ili identitet osobe čije je tijelo pronađeno.
- Potjernicu za osumnjičenog ili optuženog naređuje **sud**, za osuđenog koji je pobjegao – **upravnik ustanove**.
- Za izdavanje potjernice, uz ostalo, potrebna je prijetnja kaznom od **tri godine ili teža**, osim kod bjekstva osuđenog.
- Raspisuje je **policijski organ**, a međunarodnu **nadležno ministarstvo BiH**.
- Čim prestane potreba, mora se **odmah povući**.

Imate informaciju?

Obavijestite najbližu policijsku stanicu ili pozovite **122**. Svaka informacija može biti važna.

Brošura je informativnog karaktera i ne zamjenjuje tekst Zakona o krivičnom postupku FBiH.

Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona